

ВІСНИК
Чернігівського національного педагогічного університету
імені Т.Г.Шевченка

Головна редакційна колегія

Головний редактор доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України **Носко М. О.**

Відповідальний редактор доктор історичних наук, професор **Дятлов В.О.**

Редакційна колегія серії "Педагогічні науки": Бобир С. Л., Боровик А. М.,
Гаркуша С. В., Гетта В. Г., Горошко Ю. В., Грищенко С. В., Давиденко А. А.,
Дорошенко Т. В., Жила С. О., Завацька Л. М., Кузьомко Л. М., Ляшенко О. І.,
Міненко А. О., Носовець Н. М., Пліско В. І., Проніков О. К., Савченко В. Ф.,
Стеченко Т. О., Стрілець С. І., Терентьева Н. О., Торубара О. М., Третяк О. С.

Відповідальний за випуск кандидат педагогічних наук, доцент **Носовець Н. М.**

*За зміст публікацій, достовірність результатів досліджень
відповідальність несуть автори*

Заснований 30 листопада 1998 р.

*(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 17500-6250 ПР від 16.11.2010 р.)*

Адреса редакційної колегії:

14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, тел. (04622) 3-20-09

Рекомендовано до друку вченою радою
Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка
(Протокол № 9 від 28 березня 2018 року)

Вісник Чернігівського національного педагогічного університету "Серія: Педагогічні науки" включено до Переліку наукових фахових видань України.

Наказ МОН України № 528 від 12 травня 2015 р.

© Чернігівський національний педагогічний
університет імені Т. Г. Шевченка, 2018

© Автори, 2018

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

- Носко М.О., Проніков О.К.**
ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ 3
- Барабаш О.В.**
СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗМІСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ
ІНЖЕНЕРІВ-ЕКОЛОГІВ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ США 8
- Баранова Л.М.**
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРОСКУЛЬТУРНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УКРАЇНІ 12
- Vakhmat N.V.**
THE PRIMARY SCHOOL FUTURE TEACHER COMPETITIVENESS FORMATION
BY MEANS OF PEDAGOGICAL MODELING 16
- Бивалькевич Л.М., Кудін С.Ф., Юцевич І.С.**
ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ МЕТОДИКИ
МУЗИЧНО-ФІЗИЧНОГО ТРЕНІНГУ НА ПОКРАЩЕННЯ АДАПТАЦІЇ
СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ 22
- Бишевец Н.Г., Денисова Л.В., Усиченко В.В.**
ОРГАНІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА
СТУДЕНТІВ
В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ 25
- Волошина О.В.**
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ
У СТУДЕНТІВ ВНЗ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНИХ МОВ 30
- Горленко В.П.**
НАУЧНОЕ ОБОСНОВАНИЕ КЛЮЧЕВЫХ ВОПРОСОВ ОРГАНИЗАЦИИ
ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКИ СТУДЕНТОВ 34
- Горчинський С.В., Точоний Д.П.**
МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ІНФОРМАТИКИ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ ТЕХНОЛОГІЙ 39

<i>Давиденко А.А.</i> НОВАЦІЇ, ІННОВАЦІЇ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНІСТЬ	43
<i>Дем'яненко Н.М.</i> ПОСАДА "ПЕДАГОГ-ТЮТОР": ДОЦІЛЬНІСТЬ УПРОВАДЖЕННЯ ДО КЛАСИФІКАТОРА ПРОФЕСІЙ УКРАЇНИ.....	47
<i>Джевага Г.В., Ламанський Є.А.</i> ЕРГОНОМІЧНИЙ ДИЗАЙН САЙТУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ УМОВ СЕРЕДОВИЩА ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ	52
<i>Дрижак В.В., Єрмак С.М.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ВИДИ, СТРУКТУРУ ТА ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО ОСВІТУ".....	58
<i>Дубініна Н.В., Бочевар А.Г.</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НЕМОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	63
<i>Дудорова Л.Ю.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І ЗМІСТУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	69
<i>Зенько Н.Н.</i> СОЦІАЛЬНА АКТИВНОСТЬ СТУДЕНТІВ КАК КРИТЕРІЙ ЇХ ТВОРЧЕСКОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ.....	73
<i>Іванова О.С., Кононова Д.В., Заєць П.М.</i> ЗАМІНА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НА ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАВИКІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ ТА РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ	78
<i>Калашник В.Л., Олексієнко О.Г.</i> "ІДЕАЛЬНА" ЛЕКЦІЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	82
<i>Кучерява К.В.</i> МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЕКОНОМІКИ	85
<i>Лазаренко М.Г.</i> ОБ'ЄКТИВНІ ПЕРЕДУМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ДО РОБОТИ В ПОЗАШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	90
<i>Маггламова К.Г.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ВІТЧИЗНЯНІЙ СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	94
<i>Малімон О.О., Пантік В.В., Цьось А.В.</i> ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	99
<i>Мартиненко М.Ю.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА	105
<i>Нагорняк С.В.</i> ПРАВОВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ	108

<i>Нітченко Г.М., Ховрич М.О.</i> ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ МОЛОДІ	112
<i>Плющ В.М.</i> МЕТАКОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	116
<i>Пташенчук О.О.</i> КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ	120
<i>Самко А.М.</i> ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ - НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВОЇ ШКОЛИ С. ГОНЧАРЕНКА	127
<i>Самохвалова І.Ю., Мелюшкіна В.В., Рибалко П.Ф.</i> НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	133
<i>Селиванова Л.И.</i> МЕНТОРСТВО САМОРАЗВИТТЯ ЛИЧНОСТІ І ПРОФЕСІОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ	137
<i>Сігаєва Л.Є.</i> ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-АНДРАГОГІВ ДЛЯ РОБОТИ З ДОРОСЛИМИ	141
<i>Sheremet I., Vasilenko K.</i> THE MODEL OF TRAINING OF THE FUTURE TEACHERS OF HEALTH-CARE FUNDAMENTALS FOR PREVENTION OF PUPILS' VISION DISORDERS IN PRIMARY SCHOOL	146
<i>Штенура А.П.</i> ФОРМИ І МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПОЛЬЩІ	152
ІСТОРИЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ	
<i>Бабійчук С.М.</i> ПРІОРИТЕТНІ ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ ОСВІТИ США	156
<i>Богомолова М.Ю.</i> ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ УРЯДІВ В ОСВІТНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ В 1917 - 1920 РОЦІ	160
<i>Вахнова А.П., Смоляр І.І.</i> ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА АДАПТИВНІ І ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ ОРГАНІЗМУ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	165
<i>Вільчковський Е.С., Пасічник В.Р.</i> СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ У ПОЛЬЩІ У 20-30-х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ	170

Горяна Л.Г. ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ І ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ВПРОВАДЖЕННЯМ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	175
Дрозденко В.М., Ковбаса М.І. ІНКЛЮЗІЯ – СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК ОРГАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ ТА ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ЇЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	180
Іваненко Л.В. ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА МИРУ В КОНЦЕПЦІЇ ЕМЕРІКА КРЮСЕ.....	184
Киливник В.В. ДІАГНОСТИКА ЗНАТЬ ПРО СОЦІОКУЛЬТУРНУ КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	188
Кушова Т.О. ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ А. М. ТОПОРОВА У КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІВ.....	192
Мазуренко К.Ю. ГЕРМЕНЕВТИКА ЯК ОСНОВА ВИВЧЕННЯ РЕЛІГІЙ.....	197
Максименко О.О. НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА РІВНІ СТАРШОЇ ШКОЛИ ФІНЛЯНДІЇ: МОДЕЛЬ ВИПЕРЕДЖЕННЯ ЧАСУ.....	201
Оніщук І.І. ОСОБИСТІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ З ТОЧКИ ЗОРУ ПРОБЛЕМ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	205
Пліско Є.Ю. НОРМАТИВНО – ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ В УКРАЇНІ (1991 – 2016 рр.).....	210
Попельнюх О.І. ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В ІСТОРІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ ІІ ПОЛ. ХІХ – ПОЧ. ХХ ст. (ГУМАНІСТИЧНИЙ АСПЕКТ).....	214
Пронікова І.В. БАЗОВІ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ В УКРАЇНІ (КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ).....	218
Рибалко П.Ф., Гриб Т.О., Клименченко Т.Г. ФУНКЦІОНАЛЬНА АДАПТАЦІЯ СТУДЕНТІВ ЛЕГКОАТЛЕТІВ ДО НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	222
Третяк О.С., Веселова Н.П. ЗАПОБІГАННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ У РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ З УЧНЯМИ, ЯКІ МАЮТЬ ПОСТТРАВМАТИЧНІ РОЗЛАДИ.....	226

МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

<i>Багінська О.В., Лисенко Л.Л.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ДИДАКТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ РУХОВОЇ ФУНКЦІЇ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ	232
<i>Белан Т.Г.</i> ПРОФОРІЕНТАЦІЙНА РОБОТА З УЧНЯМИ СТАРШИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	236
<i>Видра О.Г., Анисовець О.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ТЕХНОЛОГІЇ "ВИШИВКА ГЛАДДЮ"	240
<i>Грисюк О.М.</i> ВИПЕРЕДЖУВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	244
<i>Дідур Н.А.</i> МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	248
<i>Дрозденко Н.М., Долгополова О.В.</i> ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ	253
<i>Матвієнко О.В.</i> МЕТОД СИТУАЦІЙНОГО АНАЛІЗУ ("CASE STUDY" METHOD) ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ	257
<i>Мелаш В.Д., Варениченко А.Б., Безталанна К.С.</i> МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	262
<i>Мінько Н.П., Шаш Т.О.</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	266
<i>Полетай О.М., Полетай В.М., Полетай А.В.</i> ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	270
<i>Попович А.С.</i> ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-СЛОВЕСНИКІВ ДО ВИКЛАДАННЯ СТИЛІСТИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	275
<i>Ребенок В.М.</i> МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	279

Руднік Ю.В. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	283
Рябченко С.В., Симонова Н.А., Ліфар М.Г. ГНУЧКІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ.....	290
Торубара О.М., Павленко М.М. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ.....	294
Трояновська М.М. ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	298
Удич З.І. СТОРІТЕЛІНГ (STORYTELLING) У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСІВ.....	301
Чабан Н.І. МЕТОДИКА РОЗРОБКИ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ХУДОЖНОЇ КУЛЬТУРИ.....	307
Юрійчук Н.Д. РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ У ФАХОВОМУ СТАНОВЛЕННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	311

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті охарактеризовано організацію, зміст та хід педагогічного експерименту щодо підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов. Розглянуто сутність організаційно-підготовчого, констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту. Автором дослідження здійснено аналіз результатів експериментальної роботи та статистично доведено позитивну динаміку формування готовності вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов, отриманих за результатами констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту.

Ключові слова: педагогічний експеримент, анкетування, тестування, вчитель початкової школи, інноваційні технології навчання, іноземна мова.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Потреба початкової школи (ПШ) у висококваліфікованих вчителях, які серед іншого володіють іноземними мовами (ІМ) та здатні застосовувати інноваційні технології навчання (ІТН) обумовила актуальність представленого педагогічного дослідження. Це насамперед пов'язано з випереджаючим розвитком системи освіти, модернізацією її змісту, підвищенням її якості, а також диверсифікацією форм, методів і засобів навчання. Разом з тенденціями до євроінтеграції, реформуванням початкової освіти, що обумовило актуалізацію іншомовного компоненту, у зв'язку із уведенням ІМ у інваріанту складову типових навчальних планів, оптимізація методичної компоненти професійної підготовки вчителя ПШ стала першочерговим завданням. Для задоволення амбітної мети щодо підготовки вчителя нової генерації, який відповідно до засад нового Державного стандарту початкової загальної освіти повинен реалізувати інтегроване та тематичне навчання, а також навчання засноване на дослідженнях та інші новітні технології, пріоритетним завданням є розроблення та визначення ефективності концептуальної моделі підготовки вищезазначеного фахівця до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов (ІТНІМ).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед наукових досліджень вітчизняних вчених моделювання підготовки вчителів філологічного профілю входило в коло наукових інтересів Т. Пушкар, професійної діяльності вчителя математики – О. Кравчук, професійної підготовки педагога у ВНЗ – О. Кобрій, педагогічної діяльності у підготовці фахівця – О. Столяренко та О. Столяренко, освітньої та професійної підготовки фахівця – Н. Самлига та ін. Аналіз літератури засвідчив зацікавленість зарубіжних дослідників аспектами професійної підготовки педагога та їх моделюванням, зокрема, про це свідчать дослідження "A Teacher Education Model for the 21st Century" [4], "Teacher professional development: an international review of the literature" [5] та інші, у яких акцентовано увагу на зміні вимог до сучасного педагога у зв'язку з глобалізаційними тенденціями та швидким розвитком цифрових технологій та необхідністю їх підготовки до реалізації нових суспільних викликів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Не зважаючи на багаточисельність наукових робіт, присвячених дослідженню процесу моделювання професійної підготовки педагога, аспект моделювання підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ залишається малодослідженим.

Мета статті – теоретично обґрунтувати та статистично підтвердити ефективність розробленої концептуальної моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження проблеми підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ проводилося з 2013 по 2017 рік та передбачало поетапну реалізацію його завдань.

На першому організаційно-підготовчому етапі експерименту (2013 – 2014 рр.) було здійснено розроблення критеріально-діагностичного апарату визначення рівня готовності майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ, методики проведення констатувального етапу експерименту, аналіз планів та до застосування ІТНІМ, методики проведення констатувального етапу експерименту, аналіз планів та робочих програм студентів спеціальності 013 "Початкова освіта" освітнього рівня (ОР): перший (бакалаврський) з метою визначення спрямованості змісту навчальних дисциплін на формування готовності до застосування ІТНІМ, розроблення програми спецкурсу "Інноваційні технології навчання

іноземних мов у початковій школі", спрямованого на формування практичних умінь і навичок студентів щодо організації навчання ІМ молодших школярів із застосуванням ІТНІМ.

На другому констатувальному етапі експерименту (2014–2015 рр.) відбулось розроблення та обґрунтування моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ, визначення стану готовності майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ, розроблення й апробування змістовно-методичного забезпечення підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

На третьому формувальному етапі експерименту (2015–2016 рр.) було здійснено дослідно-експериментальну перевірку висунутої гіпотези та концептуальних положень дослідження, реалізацію моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ, встановлення продуктивності реалізації розробленої моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ, виявлення динаміки рівнів сформованості готовності майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ.

На останньому етапі дослідження (2016–2017 рр.) було проведено якісну та кількісну обробку одержаних даних, аналіз та перевірку одержаних результатів експериментального дослідження щодо їхньої статистичної значущості.

Реалізація мети та завдань констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту та урахування того факту, що готовність до застосування ІТНІМ у ПШ є складним явищем, що включає когнітивно-інноваційний (когнітивно-креативний), мотиваційно-адаптаційний та діяльнісно-операційний компоненти, передбачений вибір комплексу методів діагностики, визначення показників, критеріїв та рівнів готовності до вищевказаного виду діяльності, про які вже зазначено у попередніх публікаціях. У контексті застосованих методик варто згадати про анкетування, вхідне та вихідне тестування, що передбачали визначення стану готовності та рівня розвитку кожного з визначених його компонентів.

Основним методом дослідження на констатувальному етапі було обрано анкетування студентів спеціальності 013 "Початкова освіта", ОР: перший (бакалаврський). Метою вищезазначеного анкетування стало виявлення умотивованості майбутніх учителів ПШ до формування необхідних компетентностей для забезпечення необхідного рівня їх готовності до застосування ІТНІМ. У зміст питань анкети також був закладений ряд питань, спрямований на виявлення теоретичного підґрунтя, а саме володіння базовими категоріями педагогічної інноватики як науки. Зобразимо відповіді на деякі з них респондентів експериментальної групи (ЕГ) та контрольної групи (КГ) у вигляді діаграм.

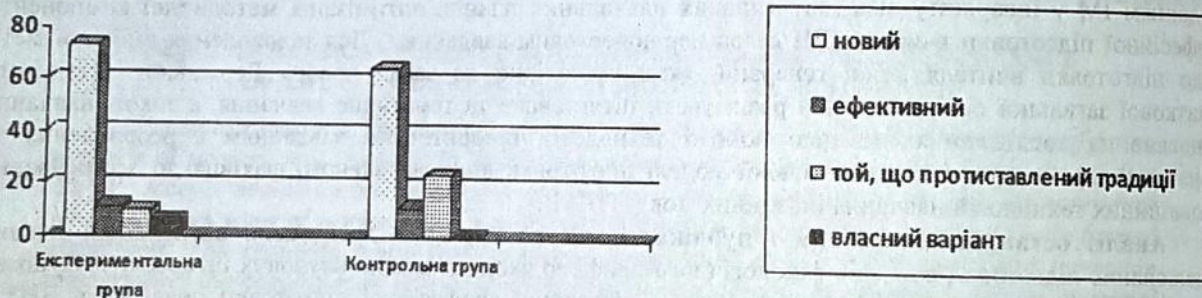

Рис. 1. Гістограма відповідей студентів ЕГ та КГ на питання № 1 "Як, на Вашу думку, можна охарактеризувати поняття "інноваційний""

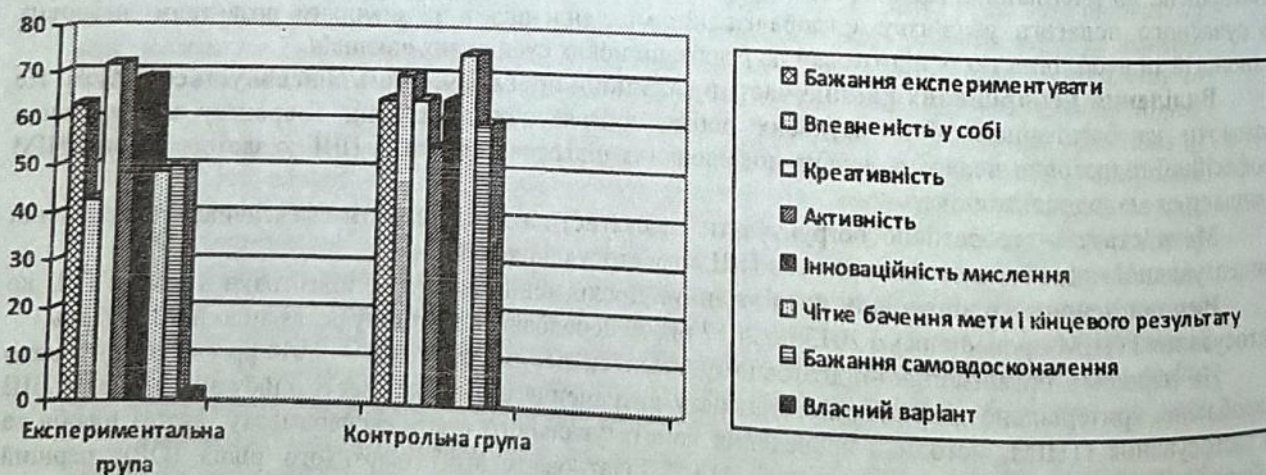

Рис. 2. Гістограма відповідей студентів ЕГ та КГ на питання № 12 "Якими якостями, на Вашу думку, має володіти педагог, готовий до застосування ІТНІМ у ПШ?"

Вищезазначений аналіз відповідей респондентів засвідчив відсутність спеціальних нормативних дисциплін та спецкурсів, спрямованих на формування готовності майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ та підтвердив необхідність уведення у процес їх професійної підготовки спецкурсу "Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі" [3], основною метою якого стало формування практичних умінь і навичок організації навчального процесу на уроках ІМ із застосуванням ІТНІМ. Для досягнення зазначеної вище мети було визначено такі завдання: засвоїти систему знань про основні категорії педагогічної інноватики; ознайомити студентів з ІТНІМ молодших школярів; сформувати практичні уміння диференціації ІТНІМ відповідно до практичної мети уроку ІМ; навчити проектувати, аналізувати та обирати ІТНІМ з точки зору їх доцільності та ефективності; сформувати навички моніторингу навчальної успішності молодших школярів за видами іншомовної діяльності на уроках ІМ із застосуванням ІТН; розвинути уміння організації позакласної роботи з ІМ у ПШ із застосуванням ІТН.

Для підтвердження ефективності розробленого спецкурсу, а також застосованих технологій, методів, форм, підходів, принципів та прийомів у процесі його викладання, що відповідають розробленій концептуальній моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ на початку курсу було проведено вхідне тестування, а по завершенню – вихідне тестування рівня готовності майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ.

Усього у вищезазначеному дослідженні взяли участь 360 студентів спеціальності 013 "Початкова освіта", які були об'єднані в ЕГ (180 студентів) та КГ (180 студентів). Проаналізувати рівноцінність груп можна на основі констатувального зрізу, який проводився шляхом вихідного тестування рівня готовності майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ, а також за результатами проміжного контролю у формі заліку зі спецкурсу "Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі".

Крім анкетування ми застосували ще один метод діагностики – тестування, який передбачав, що інструментом вимірювання є тест [1; 9]. Вхідний тест мав на меті визначення рівня готовності до застосування ІТНІМ ЕГ та КГ студентів до початку експериментального навчання, що включало визначення рівня базових знань, серед яких ми визначаємо: знання щодо впровадження ІТНІМ у ПШ з метою формування різних мовленнєвих навичок та вмій послуговуватись мовним матеріалом; базових категорій педагогічної інноватики; сучасних технологій навчання ІМ, їх ієрархічної залежності та способів застосування для оптимізації процесу формування ІКК молодших школярів; принципів організації уроку ІМ із застосуванням ІТН; особливостей взаємодії вчителя та учнів у процесі застосування різноманітних ІТНІМ і прогнозування труднощів, пов'язаних з навчанням різних видів МД, шляхи подолання; психологічних і вікових особливостей молодших школярів при виборі доцільних ІТНІМ. Визначенні вище показники увійшли до когнітивно-інноваційного критерію готовності вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

Мотиваційно-адаптаційний критерій готовності вчителів ПШ до застосування ІТНІМ визначався такими показниками, як-от: сформованість ціннісного ставлення вчителя ІМ у ПШ до застосування ІТНІМ через розвиток його інноваційної компетенції; інтерес вчителя ІМ у ПШ до впровадження нововведень; наявність усвідомленої мети – підвищити якість викладання ІМ, а також забезпечити ефективність формування ІКК учнів через створення інноваційного освітнього середовища; усвідомлення необхідності пошуку знань та внутрішня мотивація до застосування ІТНІМ з метою вдосконалення власної професійної діяльності, а також інтеграції зарубіжного досвіду організації уроків ІМ та системного оновлення власних знань щодо появи та розвитку ІТНІМ з метою відповідності суспільним запитам; усвідомлення значення застосування ІТНІМ як чинника підвищення ефективності освітнього процесу та інструменту для створення оптимальних умов для формування ІКК молодших школярів; активність та інтенсивність застосування ІТНІМ, з метою реалізації поступової та систематичної інтеграції ІТН у процес формування ІКК молодших школярів; пристосування та сформованість позитивного ставлення до застосування ІТНІМ, гнучкість у виборі ІТНІМ відповідно до рівня володіння ІМ молодшими школярами, їх мовленнєвими потребами.

Володіння методикою застосування різних ІТНІМ для навчання чотирьох видів МД як засобів спілкування; уміння проектувати та прогнозувати освітній процес впроваджуючи ІТНІМ, а саме здійснювати систему планування з ІМ у ПШ; уміння організувати урок ІМ із застосуванням ІТНІМ та інші іншомовні заходи; уміння визначати етап уроку на якому доцільно застосовувати ІТНІМ та включати учнів у всі види іншомовленнєвої діяльності; уміння організувати позакласну та самостійну види робіт із застосуванням ІТНІМ, зокрема, із застосуванням дистанційних технологій навчання ІМ, залучення різноманітних онлайн-платформ для формування та підвищення рівня володіння ІМ; уміння аналізувати уроки ІМ із застосуванням ІТНІМ та робити рефлексію власної педагогічної діяльності з метою оптимізації підготовки до уроку ІМ в ПШ; уміння прогнозувати появу іншомовленнєвих труднощів (аудіювання, говоріння, читання, письма) в учнів у зв'язку з апробацією та імплементацією незнайомих їм технологій навчання ІМ; уміння здійснювати моніторинг навчальних досягнень учнів у різних видах МД після застосування ІТНІМ; уміння добирати та аналізувати джерела інформації з точки зору їх методичної цінності та корисності щодо появи нового досвіду застосування ІТНІМ; уміння

самостійно вчитися застосуванню ІТНІМ з метою підвищення якості набутих методичних умінь; уміння і навички, що дозволяють застосовувати ІКТ у процесі навчання ІМ, зокрема, робота з комп'ютером; інтеграційні уміння, що передбачають поєднання знання та досвіду суміжних наук, а інколи діаметрально протилежних (методики навчання ІМ з педагогічною інноватикою; методики навчання ІМ з педагогічними технологіями в ПШ тощо); уміння створювати на основі наявних авторські технології навчання ІМ – є показниками діялісно-операційного компоненту готовності вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

На основі згаданих критеріїв були визначені рівні сформованості такої готовності, а саме: високий, достатній, недостатній. Зазначені вище показники визначились відповідно до таких ознак як повнота, цілісність та системність психолого-педагогічних знань та методики організації навчання у процесі застосування різних ІТНІМ; інтегрованість знань, рівень усвідомленості мотивів застосування ІТНІМ у професійній діяльності; наявність особистого бажання та професійної потреби щодо застосування зазначених вище технологій, практичне оволодіння застосуванням різних ІТНІМ, що включає гнучкість та самостійність в організації освітнього процесу, а також орієнтацію на створення нового продукту, від системи іншомовних вправ до авторської технології навчання ІМ. Усі вказані ознаки відповідають визначеним компонентам та показникам готовності вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

Результати вищезазначеного вхідного тестування визначили характер розподілу студентів за попереднім рівнем готовності майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ ЕГ та КГ з точки зору статистичної значущості $\alpha = 0,05$. Для реалізації вищезазначеної мети методом випадкової вибірки були сформовані випадкові сукупності обсягом по 35 осіб кожна з ЕГ та КГ слухачів відповідно.

Нульова гіпотеза дослідження визначається таким чином: слухачі ЕГ і КГ експерименту до впровадження навчання на рівні статистичної значущості $\alpha = 0,05$ співпадають за рівнями готовності до застосування ІТНІМ, що обумовлюється їх базовими знаннями, уміннями та навичками, які характеризуються відносною тотожністю, оскільки вхідне тестування відбувається на етапі до експериментального навчання і динаміка виявляється на етапі вихідного тестування, метою якого є визначення стану готовності до застосування ІТНІМ після експериментального навчання.

Середній бал виконання тесту слухачами випадкової сукупності вибірки ЕГ та вибірки КГ обчислювався за наведеною нижче формулою:

$$\bar{X} = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} [2, 61]$$

Відтак, середній бал для слухачів випадкової сукупності ЕГ – 24,09, КГ – 20,43. Відповідно до застосованого критерію Крамера-Уелча, який є оптимальним для заданих умов можемо зробити висновок, щодо достовірності відмінностей характеристик вибірових сукупностей ЕГ та КГ до початку експерименту, яка складає 95%.

Рівні сформованості готовності майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ були встановлені нами емпірично за принципом розподілу 100% шкали балів на три рівнозначні інтервали. З урахуванням того, що максимальна кількість балів, яка могла бути отримана слухачами за результатами виконання тесту, складає 60, то маємо такий розподіл за рівнями сформованості до застосування ІТНІМ: 0–20,0 балів – недостатній рівень (мінімальний рівень теоретичних знань, педагогічного передбачення та прогнозування результату застосування ІТНІМ); 20,1–40,00 балів – достатній рівень (недостатній рівень інтегрованості та системності фахових умінь та знань щодо застосування ІТНІМ); 40,1–60,00 балів – високий рівень (грунтовні, цілісні та системні знання про ІТНІМ, їх види та специфіку застосування учителями ПШ у професійній діяльності).

Результати виконання вхідного тесту слухачами ЕГ та КГ до початку експериментального навчання представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Результати розподілу слухачів ЕГ та КГ за рівнями сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ

Рівні сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ	До експериментального навчання			
	ЕГ		КГ	
	N	%	M	%
Недостатній	54	30	80	44
Достатній	126	70	100	56
Високий	0	0	0	0

Дані таблиці засвідчують, що 126 з 180 студентів ЕГ мали достатній рівень сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ. Моніторинг студентів КГ засвідчує, що 100 з 180 мали достатній рівень вищезазначеної готовності. Жодний студент ЕГ та КГ не мав високого рівню.

Після отримання результатів вхідного тестування студенти ЕГ прослухали спецкурс "Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі", який ми пропонували на третьому курсі. Тривалість навчання за програмою спецкурсу становила 72 академічні години, з яких: аудиторні – 28 годин, самостійна робота – 40 годин, модульні контрольні роботи – 4 години. Курс складався з двох модулів. До змісту першого модулю "Теоретичні засади педагогічної інноватики у навчанні ІМ" було включено опанування базовим категоріальним апаратом, вирішення питань щодо ієрархічних зв'язків між традиційними та ІТН, класифікації сучасних технологій навчання ІМ, а також аспекти організації, планування уроків ІМ із застосуванням ІТН та специфіки здійснення оцінювання успішності навчальних ІТН на уроках ІМ у ПШ" було досягнень молодших школярів. У змістову частину другого модулю "Практичні аспекти застосування ІТНІМ, зокрема, навчання аудіювання та говоріння із застосуванням ігрових, інтерактивних та тренінгових технологій навчання ІМ; застосування проблемних та кейс-технологій (case-study) у процесі формування навичок іншомовного читання та письма; формування самоосвітніх навичок учнів у навчанні ІМ за технологією Європейського мовного портфолію; застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні фонетики, граматики, лексики на уроках ІМ у ПШ; організація уроків ІМ у ПШ за моделлю Intel "1 учень: 1 комп'ютер"; реалізація технологій перевернутого (flipped learning), змішаного (blended learning), елементів мобільного (mobile learning) та контекстно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) на уроках ІМ у ПШ.

По закінченню навчання в ЕГ за розробленою концептуальною моделлю підготовки майбутніх учителів ПШ до застосування ІТНІМ було проведене підсумкове порівняльне тестування слухачів ЕГ та КГ за допомогою так званого вихідного тестування, завданням якого було визначити стан готовності респондентів до застосування ІТНІМ з метою виявлення статистично значущих змін в ЕГ, які можна було б пояснити ефективністю та впливом розробленої та реалізованої моделі. За отриманими результатами вихідного тестування вимірювалась достовірність тотожностей та відмінностей між рівнями сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ ЕГ та КГ на рівні статистичної значущості $\alpha = 0,05$.

Середній бал виконання вихідного тесту слухачами випадкової сукупності та контрольної сукупності експериментальної вибірки обчислюємо за формулою наведеною нижче:

$$\bar{p} = \frac{\sum_{i=1}^n p_i}{n} [2, 61]$$

Для випадкової сукупності слухачів ЕГ середній бал склав 44,69, КГ – 21,11. Емпіричне значення критерію Крамера-Уелча для вихідного тесту рівнів сформованості готовності вчителів ПШ до застосування ІТНІМ дозволяє зробити висновок про прийняття нульової гіпотези та достовірності відмінностей характеристик обох вибірових сукупностей, що складає 95%.

Результати виконання вхідного та вихідного тесту слухачами ЕГ та КГ дозволили зробити загальний висновок та визначити рівень сформованості їх готовності до застосування ІТНІМ у ПШ (див. таблицю 2).

Таблиця 2

**Результати розподілу слухачів ЕГ (N = 180 осіб) та КГ (M = 180 осіб)
за рівнями сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ**

Рівні сформованості готовності	До експериментального навчання				Після експериментального навчання			
	ЕГ		КГ		ЕГ		КГ	
	n	%	m	%	k	%	l	%
Недостатній	54	30	80	44	14	8	45	25
Достатній	126	70	100	56	40	22	126	70
Високий	0	0	0	0	126	70	9	5

Як бачимо з таблиці, особливо помітна динаміка студентів ЕГ. Відсоткове співвідношення студентів ЕГ після експериментального навчання з високим рівнем зросло на 70%, достатнім зменшилось на 55%, недостатнім – на 22%, що пов'язано з підвищенням рівня більшості слухачів з недостатнім рівнем до достатнього та з достатнім рівнем до високого. У порівнянні з КГ якісні зміни є менш помітними, оскільки лише на 5% збільшилась кількість студентів з високим рівнем, на 14% – з недостатнім, і лише на 19% зменшилась кількість з недостатнім рівнем. Такі статистичні зміни в ЕГ свідчать про ефективність запропонованої підготовки, що в свою чергу підтверджує дієвість розробленої концептуальної моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ. Незначний прогрес студентів

КГ може бути пов'язаний з самостійною дослідницькою діяльністю яка була зумовлена особистим інтересом слухачів після проведення вхідного тестування.

З метою кращої візуалізації представимо отримані дані щодо розподілу слухачів ЕГ та КГ за рівнями сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ у вигляді гістограми (див. рис. 3).

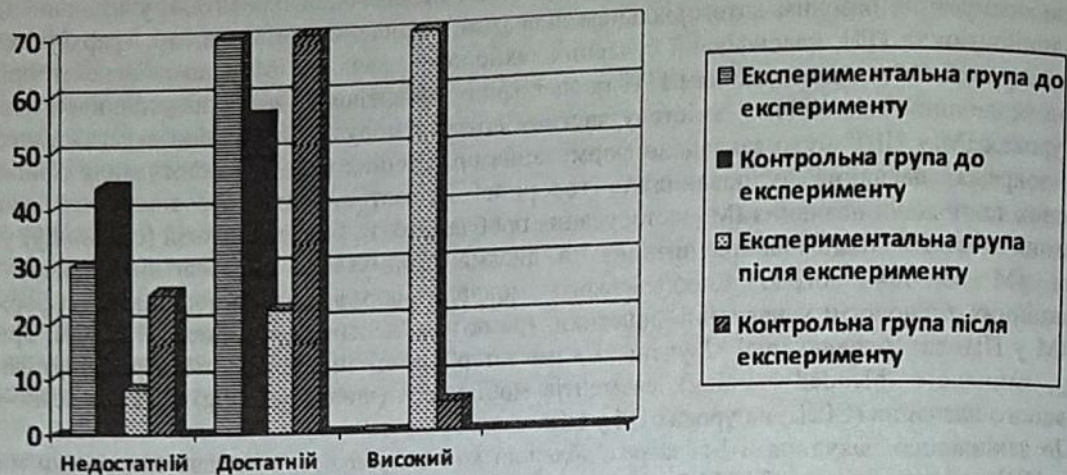

Рис. 3. Гістограма розподілу слухачів ЕГ та КГ за рівнями сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ

Вищенаведена гістограма засвідчує, що найбільш динамічним є збільшення кількості студентів з високим рівнем сформованості готовності до застосування ІТНІМ слухачів ЕГ. Незначними залишаються зміни в КГ, що пов'язано, зокрема, з відсутністю спецкурсу, а також застосування форм та методів, представлених в розробленій концептуальній моделі з метою підвищення якості підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

Для визначення змін у відносних кількостях слухачів КГ та ЕГ по кожному рівню сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ, що відбулися після реалізації концептуальної моделі їх підготовки, а також запровадження спецкурсу "Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі" застосовуємо такі формули:

$$\Delta_{\text{ексL}} = |n_{i \text{ після експ}} - n_{i \text{ до експ}}| \quad \text{та} \quad \Delta_{\text{контрL}} = |m_{i \text{ після експ}} - m_{i \text{ до експ}}|$$

З інформації, що міститься у таблиці 3.6. маємо (див. табл. 3):

Таблиця 3

Порівняльний аналіз приросту відносної кількості слухачів за рівнями сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ

Рівні сформованості готовності	Приріст відносної кількості слухачів, %	
	ЕГ	КГ
Недостатній	-22	-19
Достатній	-48	14
Високий	70	5

Як бачимо з таблиці, зміни приросту відносної кількості слухачів за рівнями сформованості готовності до застосування ІТНІМ у ПШ розподілились таким чином: різниця у ЕГ та КГ студентів на недостатньому рівні склала 3%, на достатньому 34%, високому – 65 %, що свідчить про ефективність концептуальної моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

Знак "-" у величині приросту відносних кількостей слухачів обох груп на недостатньому та в ЕГ на достатньому рівнях сформованості готовності вчителів ПШ до застосування ІТНІМ свідчить про їх зменшення наприкінці спецкурсу, а також після реалізації концептуальної моделі та про зростання результатів сформованості вищезазначеної готовності. З урахуванням вищезазначеного маємо підстави стверджувати, що виявлене підвищення результатів виконання вихідного тесту слухачами ЕГ не є випадковим, а логічним наслідком ефективності запропонованої концептуальної моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

Висновки та перспективи досліджень. Проведений аналіз результатів підтвердив сформульовану гіпотезу дослідження – за умови розроблення та впровадження концептуальної моделі підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ можна забезпечити ефективність процесу підготовки вчителів ПШ до застосування ІТНІМ.

Проведене дослідження не претендує на остаточне розв'язання проблеми. Відтак, перспективою подальших досліджень вважаємо подальшу перевірку ефективності запропонованої моделі за допомогою інших статистичних критеріїв.

Використані джерела

1. Булах І.Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: навч. посіб. Київ, 2006. 160 с.
2. Гласс, Дж. Статистические методы в педагогике и психологии. Москва, 1976. 495 с.
3. Руднік Ю.В., Котенко О.В. Формування фахових компетентностей педагога у змісті спецкурсу "Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі". *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка: зб. наук. пр.* Київ, 2016. № 26. С. 71 – 76.
4. A Teacher Education Model for the 21st Century. A Report by the National Institute of Education, Singapore. URL: https://www.nie.edu.sg/docs/default-source/nie-files/te21_online_ver.pdf?sfvrsn=2 (Last accessed: 15.03.18).
5. Eleonora Villegas-Reimers. Teacher professional development: an international review of the literature URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001330/133010e.pdf> (Last accessed: 15.03.18).

Rudnik Y.

RESEARCH AND EXPERIMENTAL VERIFICATION RESULTS OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS' TRAINING MODEL TO FOREIGN LANGUAGES INNOVATIONAL LEARNING TECHNOLOGIES USAGE

The organization, content and the way of pedagogical experiment concerning primary school teachers' training to foreign languages innovational learning technologies usage are characterized in the article. The analysis of results of experimental work is carried out by the author and positive dynamics of primary school teachers' readiness to foreign languages innovational learning technologies usage forming received at ascertaining and control stages of pedagogical experiment is proved. The experiment was held during 2013–2017 years and included 4 stages: organization and preparation stage, ascertaining stage, formation stage and the stage of qualitative and quantitative analysis of data. On the first (organization and preparation) stage of pedagogical experiment (2013 – 2014 years) the creation of criteria and diagnostic apparatus for defining the level of future primary school teachers' readiness to foreign language learning technologies usage was considered. The methodology of carrying out the ascertaining stage of experiment was created and analysis of education programs and curriculums of students of 013 "Primary education" specialty was performed. The new special course "Foreign language innovational learning technologies in primary school" which is aimed at students' practical skills formation offered to the third year students was set up. During the second (ascertaining) stage of pedagogical experiment (2014 – 2015 years) the creation and argumentation of the primary school teachers to the use of foreign languages innovational learning technologies conceptual model was carried out and the levels to the above-mentioned activity were defined. On the third (formation) stage of pedagogical experiment (2015 – 2016 years) the verification of formulated hypothesis took place. On the last (stage of qualitative and quantitative analysis of data) stage of pedagogical experiment (2016 – 2017 years) the qualitative and quantitative check and analysis of received data was made. The effectiveness of created conceptual model of primary school teachers' training to foreign languages innovational learning technologies usage was proved.

Key words: pedagogical experiment, questioning, testing, primary school teacher, innovational learning technologies, foreign language.

Стаття надійшла до редакції 15.03.2018 р.